

Szerkesztőség:

Arad, Acsev.-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.
Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőnyeim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF.

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 840 Lej
Fél évre ... 420 Lej
Negyed évre ... 210 Lej
Havonta ... 70 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Arad város

és a községi választások

A városházán a közeli választásokban biznak. — Egyelőre nem alakítják meg a városi szakszervezeteket. — Beszélgetés Robu dr. főpolgármesterrel.

(Saját tudósítónktól.) Soha a politikának nem volt olyan befolyása a városi dolgokra, mint most, amikor a felszázados közigazgatási rendszerrel szakítva új adminisztrációt léptettek életbe, de csak félig, mert az egész új adminisztráció alapját képező községtanácsot nem alakították meg. Az Aradi Közlöny munkatársa ma beszélt Robu János dr. főpolgármesterrel, aki a következőkben fejtette ki álláspontját a községi választásokkal kapcsolatos kérdésekről:

— Bármilyen nehéz és súlyosan felelősségteljes is nekünk, hogy még mindig a város lakosságának képviselete nélkül kell a város ügyeit intéznünk, mégis elállottunk attól a tervtől, hogy a közigazgatási érdekekre hivatkozva kérjük a helyiügymisztortól az ideiglenes községtanács kinevezését. Az újabb bucuresti-i hírek úgy mutatják, hogy a kormány rövidesen megtartja a községi választásokat s így nincs értelme, hogy néhány hétre kinevezett községtanács alakuljon, inkább várunk még a fontosabb ügyek elintézésével, csak hogy a választott községtanács irányítása mellett intézhessük el ezeket az ügyeket. Hasonló a helyzet a szakbizottságok megalakításával is. A városházán megtettük augyan az előkészületeket arra, hogy a szakbizottságok kinevezendő tagjainak névsora az egyes szolgálati áganként összeállíttassék, de egyelőre várak a bizottsági tagok kinevezésével, mert bizom abban, hogy a községi választásokat hamarosan megtarthatjuk és akkor a választott községtanács lesz az a jog, hogy azokból alakítsa meg a szakszervezeteket, akiket arra legalkalmasabbaknak, legérdemesebbeknek tart.

Hangsúlyozta végül a főpolgármester, hogy ha a választások ismét eltolódnának és mégis szükség merülne föl a szakszervezetek kinevezés utján való megalakításának, akkor úgy állítja össze a bizottságokat, hogy azokban a város magyar lakosságának megfelelő arányú képviselete legyen, mert az a célja, hogy minél szélesebb rétegek jussanak befolyáshoz a város dolgainak intézésénél.

Meghosszabbítják a parlament életét.

Ellentétes hírek a Bratianu-kormány távozásáról.

(Bucuresti, január 22.) Egyik reggeli lap mai száma azt a — szerinte megbízható forrásból származó — hírt közli, amely szerint Bratianu Jonel miniszterelnök barátai körben kijelentette, hogy a liberális kormány március 15-én visszalép a kormányzástól. A lap azt állítja, hogy a miniszterelnök ehhez a kijelentéséhez hozzáfűzte, hogy a liberális párt önként lép vissza a kormányzástól, mert úgy véli, hogy kormányzását sem a párt, sem az ország érdeke ezidőszakra nem kívánja. Erre a hírre válaszul, a Világ mai száma a következőket írja: „Sajnos, de ki kell jelentenünk, hogy lapjárunk ezuttal is rossz szul volt informálva.”

Politikai körökben viszont Constantinescu földművelésügyi miniszternek azt a kijelentését pertraktálják, amely szerint elhatározta volna magát, hogy a kormány távozása után teljesen visszavonul a politikai élettől. Az ellenzéki pártok ebből az álláspontból

gos kijelentésből azt a következtetést igyekeznek levonni, hogy Constantinescu miniszter számol a kormány bukásával.

Lapjelentések szerint politikai körökben óriási feltűnést keltett a liberális kormány az a szenzáció erejével ható elhatározása, amely szerint Bratianu Jonel miniszterelnök úgy döntött, hogy a jelenlegi parlament életét egy évvel, tehát 1927. március 28-ig meghosszabbítja. A kormány ezt az elhatározását az alkotmány 128-ik szakaszára hivatkozva tenné, amely kimondja, hogy az alkotmányozó nemzetgyűlés jellege az alkotmány megszavazásával megszűnik és rendes országgyűléssé alakul át. A jelenlegi parlament 1923. március 28-án szavazta meg az alkotmányra vonatkozó törvényjavaslatot és így négy évi alkotmányos ideje 1927. március 28-án fog lejárni. Bucuresti-i politikai körökben élénk megbeszélés tárgyat képezi a kormány az az elhatározása.

Autobusz-engedélyekért ostromolják a várost.

A villamosvasut megindulásáig üzemben marad a kisvasut. — Nem adnak engedélyt autobus-járatokra — A gáji és az ujaradi forgalmat nem lehet autobusokkal lebonyolítani.

(Saját tudósítónktól.) A legutóbbi napokban megszorodott az autobus-járatok engedélyezését kérők száma és mindennap sürgető kérelmezők járnak a városházán, hogy szorgalmazzák ajánlatuk kedvező elintézését. Tizenegy társaság szeretne engedélyt kapni arra, hogy a közúti forgalmat autobuszaival bonyolíthassa le. Persze mindegyik kérelmezőnek az az első feltétele, hogy a város szüntesse be a kisvasut forgalmát. A közúti forgalom ügyének megoldását maga a szükség is sürgeti, de szinte égetővé teszi az a miniszteri intézkedés, amely beszüntetéssel fenyegeti a kisvasut üzemét, ha májusra nem pótolják azokat a hiányokat és nem reparálják azokat a hibákat, amelyek a miniszteri inspektor megálapított.

Az Aradi Közlöny munkatársa a közúti forgalom kérdéséről beszélt Robu János dr. főpolgármesterrel, akinek az az álláspontja, hogy ebben a nagy és jelentős kérdésben nem dönt addig, míg a város választott képviselete meg nem alakul. Ebből a felfogásból folyik elsősorban az, hogy a gyakori sürgetés dacára sem ad ki a város senkinek sem engedélyt az autobusjáratok megindítására. Ezt annál kevésbé teszi a város, mert öltetszerűen ezt az ügyet

nem lehet megoldani, de meg az autobusjáratok engedélyezésével be kellene szüntetni a kisvasut, ami amell, hogy a városnak évi negyedfél millió veszteséget jelent, nem is oldja meg a kérdést teljesen. A főpolgármester szerint ugyanis a teherforgalom jövedelmezősége erősen csökkent a gazdasági krízis folytán, ugyanígy, hogy a kisvasut üzemét csak a személyforgalom nagy emelkedése tette rentabilissá. De az autobusok nem is oldhatják meg teljesen a személyforgalom lebonyolítását sem. Gájból és a vasuti állomáson érkező piaci árusok nem tudják a maguk nagy kosarait, bőröndjeit, zsákjait elhelyezni, mert azoknak nincs helyük a gépkocsikban. Ugyanígy nem tudnak használni az autobuszokat az ujaradiak sem, akik pedig erős táplálói az aradi piacnak és akiknek könnyű idejutását mindenképpen elő kell segíteni. Arad város vezetőségének. Ujarad forgalmának lebonyolítását csupán a villamos vasutal lehet megoldani, amint hogy — a főpolgármester véleménye szerint — a vasuti állomástól bejövők és a gájiak érdeke is a villamos vasut létesítése mellett szól.

A város jövedelmeinek szempontjából nézve a dolgot, szintén az látszik célravezetőnek, ha a város a villamos mellett dönt. A

közúti forgalom ma is meglehetősen kedvező üzlete a városnak és ha villamos vasutat létesítenek, ez a jövedelem fokozódik, mert több kocsi fog közlekedni az eddigi vonalakon és új vonalakat is kapcsolnak be a forgalomba. Hogy azonban a mellékuccákon is le lehessen bonyolítani a forgalmat, a város a villamos mellett néhány autobuszt is létesíthet a villamos megállókhöz való kapcsolatban. Mindezeket fölül a városnak a kisvasutat még abban az esetben is fönt kellene tartani, ha a személyforgalmat az autobuszok bonyolítanák le, mert a város kereskedelme megkívánja, hogy a teherkocsik bejöhessenek a városba. Már pedig a teherforgalom maga nem tudja fenntartani a kisvasutat. — Ezért egyelőre nem is adnak ki engedélyt autobusok megindítására, hanem a villamosvasut ügyét készítik elő, hogy ha a községtanácsot megválasztják, akkor a község képviselete döntson az aradi közúti forgalom sorsáról.

A kisebbségek és Genf

Az országos Magyar Párt érdekes akciója.

(Cluj—Kolozsvár, január 21.) A Magyar Párt kisebbségi szakosztálya ma délután, Jakabffy Elemér elnökle alatt ülést tartott. Jakabffy azt a kérdést intézte a bizottság tagjaihoz, hogy melyek lehetnek azok az elvi kérdések, amelyek egy kisebbségi konferencián elsősorban megvitatandók legyenek. Felolvasta Melo Franco jelentésének a kisebbségekre vonatkozó részét, amelyben a brazilai delegátus kijelentette, hogy nem hiszi a kisebbségi jogok elismerésére vonatkozó felfogást anélkül, hogy ne veszélyeztessék azt a morális végcél, amelyet a kisebbségek védelmére a népszövetségi szerződések maga elé tűztek. Jakabffy kifejtette, hogy Melo Franco úgy képzeli el a kisebbségi kérdés megoldását, hogy a kisebbségi nemzetek lassanként beolvadjanak a többségi nemzetbe. Ez a felfogás a kisebbségi szerződések tendenciájával homlokegyenesen ellenkezik. Melo Franco jelentése elvi szempontból megvitatást igényel és ezért kéri a megjelenteket, hogy ehhez a kérdéshez szóljanak hozzá.

Balázs András dr. szólal fel elsőnek, aki Melo Franco álláspontját gyökerében elhíháztottnak ítéli, amely ellentétben áll az önrendelkezési jog eszméjével és a párisi egyezmény paragrafusával is. Ez az álláspont jogot adna az államnak a kisebbségek faji és kulturális életének fokozatos megsemmisítésére. A kisebbségek világkongresszusával kapcsolatban

helyesnek tartja egy központi szervezet létesítését, amely az összes kisebbségi elvi kérdésekkel foglalkozna.

Balogh Arthur ismertetett ezután azokat a kérdéseket, amelyek egy ilyen világkonferencián megvitatás alá kerülhetnek. Ezek: az agrárkérdés, a népszövetség előtti panaszjogi eljárás, autonómia és más kérdések. Kifejtette, hogy a kisebbségi jog, a politikai szabadságjogok lényeges részei. Fel kell világosítani az európai közvéleményt ama vádak alaptalanságáról, hogy a kisebbségek privilégiumokat követelnek, míg ezzel szemben csupán politikai szabadság-jogokat akarnak a maguk számára biztosítani.

Zágoni István dr., Várady Elemér dr. és Fekete-Nagy Béla felhívásai után az értekezlet kimondta, hogy egy ankétet hív össze a kérdések szélesebb körben való megtárgyalása végett.

Magyarországnak békés szándékai vannak

(Budapest, január 21.) A nemzetgyűlés mai ülésén megválasztották a parlamenti bizottságot, majd a honvédelmi tárca költségvetését tárgyalták. Rubinek István előadó hangoztatta, hogy a mai költségvetési tételek még egy védelmi hadjáratot is lehetetlenné tesznek. Legnagyobb kiadási tétel a zsold, mert a katonaságot csak toborozni lehet. Megemlíti, hogy Magyarországnak semmiféle harcias szándékai nincsenek. Magyar ország rendesen leszerelt, míg más államok fokozottan fejlesztik hadseregüket.

TARCA

Jegyzetek a divatról.

Írta: BATA GÉZA.

Párisban való kóborlásaim közben, — a cipők divatjának történetéről néhány adatot óhajtottam beszerezni. Felkerestem az idegenek által kevésbé ismert „Musée du Cluny”-t, hol nem annyira a cipőtömeg, mint más érdekes jelenség ragadta meg figyelmem. A főleg angol hölgyekből álló kisházi látogatók mind egy kis szekrény körül tolongtak és élénk érdeklődéssel bírálták annak tartalmát. E valóban érdekes dolog a „Ceinture de Chasteté”, mely a XVI-ik század találmánya, egyik hadbavonult főnemes találta ki, hogy míg hadakozik, neje hűsége ne okozzon neki gondot. Bár a krónikák, valamint a Sorbonne egyetem közelében levő e barátságos kis múzeum őrei szerint volt valaki, ki a bonyolult szerkezetű lakat zárját könnyen kinyitotta, de „hony soi, qui mal y pense”.

Ez a muzeumi tárgy élénken jellemzi a 18-ik század erkölcsi felfogását, mely az élvezetek hajhászásában és kicsapongó életmódjában összpontosult. A divat

Kormánytámogatás az erdélyi ipar- és kereskedelemnek.

Az új kereskedelmi államtitkár jelentős programot adott.

(Bucuresti, január 21.) A Rador Távirati Iroda munkatársa felkereste Leon dr. egyetemi tanárt, a kereskedelmi és iparügyi minisztérium államtitkárát, akitől az erdélyi kereskedelmi és ipari problémákról kért felvilágosítást. Az első kérdés az erdélyi kereskedelmi és iparkamarák működésére vonatkozott.

— A kereskedelmi és iparkamarák — mondotta az államtitkár — a gazdasági élet fontos szervei, amelyeknek az állam érdekeit kell mindenek előtt szem előtt tartani és ezekért az érdekekért kell az ipar és kereskedelem fejlesztéséért dolgozni. Az erdélyi kisebbségi intézmények, különösen a sajtó, minden alkalommal hangoztatják, hogy az erdélyi kisebbségi ipart az államnak támogatnia kell. A kormány ebben a kérdésben egyetért a kisebbségekkel és számtalan esetben be is bizonyította, hogy nem tesz különbséget a román és a kisebbségi ipar között. Az államérdek csak azt követeli, hogy a kisebbségi ipar és kereskedelem a nemzetgazdasági élet szükségleteinek keretein belül működjön. A kisebbségi ipar saját érdekében áll, hogy kímélje a román pénzügyetekkel való összeköttetést és gyengítse azokat a szálakat, amelyek idegen (külföldi) intézetekhez fűzők. A romániai kereskedelemnek és iparnak az ország központja felé kell gravitálnia és lassan-lassan szét kell tépni azokat a szálakat, amelyek Bécshez és Budapesthez kötöttek. Megállapíthatom, hogy eddig is nagyon sok jelentős iparvállalat élvezte a

román tőke támogatását, úgy a fővárosi nagybankok, mint a Creditul Industrial nagy összegekre rugó kölcsönöket folyósítottak a különböző iparvállalatoknak. A román tőke minden iparvállalatnak rendelkezésére áll, amely bebizonyítja, hogy alkalmazkodott a megváltozott körülményekhez. A kereskedelmi és iparkamaráknak természetesen támogatniuk kell ezt a folyamatot, még pedig oly formán, hogy buzdítsák a kerületeikbe tartozó iparvállalatokat, hogy a nacionalizálás útjára lépjenek, hogy minél nagyobb összegű román tőkét és román elemeket érdekkörükbe vonjanak.

Az újságíró erre megkérdezte, hogy ezt az akciót nem-e mozditanák elő Erdély jelentősebb központjaiban felállításra kerülő áru- és értéktőzsdék.

— A tőzsdék ügyét már tárgyalja egy bizottság a pénzügyminisztériumban, amely egységes tervet dolgoz ki. Ebben a bizottságban helyet foglal a kereskedelmi és iparügyi minisztérium egy delegátusa is, mert célravezetőnek találtuk, hogy ezt a nagyfontosságú kérdést a két minisztérium együttesen tárgyalja, annál is inkább, mert itten a magántőkére vonatkozó kérdések is szorjagra kerülnek. Különben is a kereskedelemügyi minisztérium részvétele már azért is indokolt, mert az értékpapírok és részvények, továbbá az áruk árfolyamai a kereskedelmi minisztériumot érdeklik a legközvetlenebbül. Természetes, hogy Erdélyben mindenütt tőzsdéket fogunk felállítani, ahol erős ipari központokat ta-

lálunk, ahol a bankélet nagy fejlődést mutat, ahol nagyon élénk kereskedelmi és áruüzleti fluktuációt konstataunk. Az a bizottság, amely a pénzügyminisztériumban máris működik, meg fogja állapítani, hogy mely városokban kerülnek felállításra a tőzsdék.

Az erdélyi zálogházakra vonatkozott az újságíró további kérdése.

— Az utóbbi időben számos kérvény érkezik be a minisztériumba, amelyekben zálogházak felállítására kérnek engedélyeket. A kereskedelemügyi minisztérium az eddig érvényben volt magyar törvények értelmében adta ki Erdélyre vonatkozólag a zálogházi engedélyeket. Erdélyben azonban a zálogházak kellő ellenőrzés nélkül működnek. Ennek megszüntetésére a kereskedelemügyi minisztérium megkereste a pénzügyminisztériumot, hogy közös rendszabályokat állapítsanak meg, a zálogházak szigorúbb ellenőrzését illetően. Amíg ebben az ügyben végleges megállapodásra nem jut a két minisztérium, újabb engedélyeket nem adnak ki. Valószínű, hogy a zálogházakra nézve törvényjavaslatot fognak kidolgozni.

AKI most megrendeli az „Aradi Közlöny”-t, az február elsejéig megjelenő példányainkat, valamint a karácsonyi, gazdag tartalmú 64 oldalas jubiláris számunkat teljesen díjmentesen kapja s az előfizetést csak február 1-től számítjuk.

nemcsak viselkedésünk külsőségeit, öltözködésünket, hanem gondolkodásunkat is lényegesen befolyásolja. Bizar ötletek, egyéni szeszélyek párosulva eredeti újszerűséggel gyorsan akadnak követőkre és ugyszólván mielőtt észrevennénk, már mindnyájan rabjai vagyunk egy-egy divatszeszély új változatának, tekintet nélkül arra, hogy az reánk hátránnyal vagy előnnyel jár-e. Gyakran az ily divatszeszélynek üdvös hatása van. A közgazdasági életben a divat új irányzatainak sokszor csekély változatai is nagy anyagi hasznot jelentenek. Ritkább az az eset, midőn a divat haladásának anyagi sikere mellett erkölcsi eredményről is lehet beszélni. E kevés eset közé számítható a tudomány és a jótékonyági intézmények iránti érdeklődés fokozása. Nem változtat a lényegen az sem, hogy az utóbbi esetben a régi közmondás fordítottja igaz, mert most „az eszköz szentesíti a célt.” Az eszköz a jótékonyág, mely alkalmat ad arra, hogy a divattal való haladásunkra rámutassunk és az erkölcs-kritikusok az eszközre való tekintettel szívesen szemet hunynak s a cél bírálása helyett örömet zengenek ódákat az emberbaráti szeretetről — csak legyen kellő eredménye.

A társadalmi élet fejlődésével nemcsak ennek előnyeit élvezzük,

hanem annak a hátrányait is érezzük, melyek az egyén szabad akaratának nyilvánulásait gátolják. Ime ennek élénk bizonyítéka a divat fejlődése. Elméletben a divatnak természetes fejlődésében sorrend szerint első sorban célszerűségi, másodsorban kényelmi és csak harmadsorban fényűzési szempontok játszik a döntő szerepet. A valóság azonban azt mutatja, hogy a divatban ritkán lehet logikáról beszélni. Külsőségeinkben, de még gondolkodásunkban is nem a célszerűség vagy a kényelmi szempont vezérel, hanem szinte önkénytelenül is elsősorban az általános felfogás, a mások véleménye szerint való igazodás jön tekintetbe. Az egyén és egyéniség mindinkább háttérbe szorul és csak erős akarat, erkölcsi erő és érvényesülni vágyás adja meg egyes kivételes személyeknek azt a hatalmat, hogy a tömegekből kiemelkedve, személyi varázssukkal befolyásolják embertársaik tetteit és gondolkodását. A módtól, ahogyan ideákat érvényesítik, a környezet nagyságától, melyre hatni tudnak, függ az, hogy az egyéni véleményből vagy szeszélyből helyi vagy általános szokás avagy később divat keletkezzen.

Ha nemcsak egyes időszakok és évek divatját vesszük figyelembe, hanem egyes korzakokat, az

azokat jellemző felfogás szerint bíráljuk meg, úgy azt találjuk, hogy a divatban kifejezést nyer a kor szelleme, ipara és műveltsége. Így pl. midőn a barokk, biedermeier, renaissance, rokoko stb. stílusról beszélünk, ez alatt értjük a kor építkezését, lakásberendezését, az életmód, fényűzési cikkek, az öltözködés, művészet és irodalom minden ágát. Hiszen a művészek — akik mindig büszkék arra, hogy ők egyéniségek — sem vonhatják ki önmagukat a divat hatalma alól. Műveik kidolgozása lehet, sőt kell is, hogy egyéni legyen, de műveik tárgya az a kor divatjához alkalmazkodik. Ugyanez áll az irodalomra is és így történhet csak az, hogy ma beszélünk divatos művészekről és írókról, mert a művész és író nem követi szabadon ideális képzeletét, hanem a kor felfogásához alkalmazkodik. Korunk divatja az angol példa után indul és napjaink, de valószínűleg a legközelebbi évtizedek is, a divat történetében „az angol stílus” elnevezéssel fognak szerepelni. Praktikus szellem és szolid izlés jellemzi az angol divatot minden vonalon és a mai modern angol divat követői is remélhetőleg szem előtt tartják az angol elveket, melyeket három szóban egybe foglalhatunk: „tartalmasság, célszerűség és egyszerűség.”

Anagy művész nő és a király.

Amikor Blaha Lujza kegyelmet kért tizenhárom halálra ítélt huszárnak. — Blaha Lujza, mint protektor.

(Budapest, január 21.) Beöthy László, aki az elhunyt Blaha Lujza életének annyi szép epizódját őrzi emlékezetében, mondotta el a következőket:

— Sokat írtak a lapok annak idején, 1896-ban, arról a gyilkosságról, amelyet tizenhárom magyar huszár követett el Galiciában, Bratkovice nevű községben. A huszároknak egy igen kemény és kegyetlen őrmesterük volt, Dió szeghy Mihálynak hívták és egy éjszakán a tizenhárom elkeseredett magyar huszár lekaszabolta az őrmestert. A hadbíróság a huszárokat halálra ítélte és hogy, hogy nem, egyszerre nagy lett a részvét a halálraítélt huszárok iránt. Megmozdultak a várme-gyek, azok, amelyeknek a huszárok szülöttei voltak, feliratot intéztek Ferenc József királyhoz, hogy adjon kegyelmet a halálraítélteknek. Természetesen maguk a halálraítéltek is kegyelemért folyamodtak az uralkodóhoz, de semmi sem használt. A kegyelmi kérvényt elutasították és már csak alig néhány nap választotta el a halálraítélt huszárokat a kivégzéstől.

— És ekkor egy estén a régi népszínházban a „Piros bugyellár” került színre. Török Zsófi lires szerepét Blaha Lujza játszotta és az udvari páholyban ott ült Ferenc József is. Folyt az előadás, Blaha Lujza minden jelenetét, minden énekszámát megtapsolták, megújraztatták és a tapsolók között talán a leglelkesebb volt maga a király, aki kihajolva páholyából, hallgatta élvezettel a darabot. És ekkor az egyik énekszámánál különös dolog történt. Blaha Lujza, anélkül, hogy arról előre bárkinek is szólt volna, önkényesen, ötletszerűen megváltoztatta egy versnek a szövegét. Talán egy pillanattal előbb még maga sem tudta, hogy más szöveget fog énekelni, mint az eddigi előadásokon. Ezt énekelte:

De szeretnék a királlyal beszélni,
Hogy meg tudnám a szemébe mondani,
Adjon pardont az én kedves bá-bámnak,
Meg annak a tizenhárom huszárnak.

— Az utolsó sornál az egész nézőtér felállt és úgy tapsolta ezt a páratlan és megindító rögtönzést. Ferenc József király pedig felállt a karosszékéből, kihajolt az udvari páholy peremére, nem tapsolt, hanem ennél jóval többet tett, meghatottan és nagyon-nagyon komolyan bólintott le a színpadra, Blaha Lujza felé. Blaha Lujza és az egész nézőtér megértették ezt az egyszerű bólintást és újból kitört a taps és az eljen. Másnapra megjött a kegyelem a halálraítélt tizenhárom huszárnak.

Sok-sok sikere között Blaha Lujza talán erre az egy sikerére volt a legbüszkébb.

Szendrey Mihály az elhunyt Blaha Lujzáról az alábbi kedves megemlékezést írja: A hála virágát teszem le most a csalóány siriára, mikor elmondom, hogy

kinek köszönhetem én, hogy színigazgató lettem. Ugy történt, hogy fiatal színész voltam és épült Kaszán az új színház. A közönség kedvence voltam és biztattak, pályázzam meg az új színházra. Egy jó-akaróm fel is vitt a főispánhoz, aki kijelentette, hogy ez nagyon nehéz dolog, mert az ország első igazgatói, mint Krecsányi, Tiszay, Makó, Somogyi pályáznak a színházra és én még nagyon fiatal vagyok. De ha a belügyminisztertől tudok egy ajánló levelet kapni, akkor megy a dolog.

Hát kihez mehettem volna protekcióért — Blaha Lujzához. Ő meghallgatott, rám mosolygott s ezt mondta: „No, gyere lelköm a zsebkendőshöz. (Perczel volt a belügyminiszter.) Felmentünk a belügyibe, ahol a fogadószoba tele volt, de amint bejelentették Blaha

Lujzát, a miniszter rögtön kijött elébe. A várakozók sorfala között mentünk be, Blaha Lujza bemutatott s így szólt:

— Kedves miniszter ur, ebből a gyerekből színigazgatót akarok csinálni. Ismerem, jót állok érte. Üljön le a miniszter ur és írjon egy bilétát a kassai főispánnak.

A miniszter kezét csókolt Blaha Lujzának és mosolyogva mondta:

— Kedves báróné! Hát, hogy képzel ilyet. Hiszen én nem is ismerem ezt a fiatalembert, hát hogyan ajánlom.

— No ha csak ez a baj — feleli Blaha Lujza — ezen segítünk. Hát engem ismer-e lelköm? Hát én most írok egy levelet magának erről a gyerekről, maga meg írja a hátára, hogy az én ajánlatomra maga is ajánlja. No! Így lettem én kassai főispán.

Franciaországban is működtek a frankhamisítók.

Letartóztattak egy újabb frankterjesztőt. — A hágai jegyzőkönyvek alapján új vágányon indul a nyomozás. Összeállították a parlamenti vizsgálóbizottságot

(Budapest, január 21.) A magyar frankhamisítók ügyében ma újabb letartóztatás történt, egy újabb frankterjesztő került hurokra. Az ügyészégi vizsgálat megállapította ugyanis, hogy Stitz János budapesti mérnök is tudott a frankhamisításról, sőt őt is felkérték arra, hogy csatlakozzék a hamis bankjegyek terjesztőjéhez. Ma délután azután előállították a rendőrségre a mérnököt, aki előtt kihallgatása után kihirdették az előzetes letartóztatásról szóló végzést. A mérnök tagadta ugyan, hogy részt vett a bankjegyek terjesztésében, de azt beismerte, hogy felkérték rá és ő az erre vonatkozó kérést visszautasította. Vallomása során olyan momentumok merültek fel, amelyek alapján szükségessé vált dr. Héder Gyalának, a Ferenc József-rakparton levő Schmidt-bankház cég vezetőjének és társtulajdonosának a kihallgatása is, aki együtt dolgozott a letartóztatásban levő ifj. Andor Endrével. Héder már egy ízben kihallgatták, de kihallgatása után elbocsájtották. Héder Gyulát most már az ügyesség fogja kihallgatni a hamisítás ügyének egészen új momentumairól.

A frankterjesztők Franciaországban is jártak.

A Budapestre visszaérkezett francia kiküldöttek bejelentették a rendőrségnek, hogy Nádosy országos főkapitány és Windischgraetz herceg ajánlása folytán szerzett utlevelekkel és vizumokkal Jankovich Arisztid, Járay és dr. Schwetz még a nyáron kint voltak Franciaországban s ezért valószínűnek tartják, hogy Franciaországban is voltak cinkostársaik. Valószínűnek látszik az is, hogy ekkor vitték magukkal az első próbanyomásokat, amelyeket Jankovich és társai még júliusban helyeztek el Párisban és ezeket a hamis ezer frankosokat találták meg azután a francia bankokban. Ezeket a legnagyobb diszkréció mellett szolgáltatott be a francia rendőrségnek, mely azután a legnagyobb titoktartásban kezdte meg a nyomozást. Megállapítást nyert az is, hogy Jankovichék párisi társaikkal sűrűn leveleztek és több ilyen levelet a postán le

is foglaltak. A levelezés alapján jutott azután a párisi rendőrség az első adatokhoz, amelyeket azonban az ügy érdekében és a francia pénzügyi váratlan pánik elkerülése végett a legnagyobb titokban tartottak.

Hági jegyzőkönyvek a budapesti ügyességen.

Dr. Sztrache Gusztáv ügyész ma kijelentette a sajtó képviselőinek, hogy Bemoist és Doucet francia rendőrtisztet átadták neki a hágai és az amsterdami vizsgálat adatait, amelyek áttanulmányozása után fog dönteni a vizsgálat esetleges megészítéséről. Az Új Nemzedék szerint a Hágából küldött kihallgatási jegyzőkönyvek alapján valószínűleg újból ki fogják hallgatni Nádosyt és Windischgraetzet. Most már csak az a vitás kérdés, hogy a kihallgatásokat az ügyesség, vagy a vizsgálóbíró bonyolítja-e le? Az Új Nemzedék szerint ma délután több kihallgatás történt arra vonatkozóan, hogy a frankhamisítás bűnügyének szereplői kikkel állottak összeköttetésben és állandó érintkezésben.

Összeállítják a parlamenti bizottságot.

Az ügy politikuma is elintézés alatt áll. Az ellenzék és Bethlen miniszterelnök között megegyezés jött létre, hogy 25 tagú vizsgálóbizottságot küldenek ki az ügy felülvizsgálására. Az egységspárt részéről a következők lesznek a bizottság tagjai: Zsit-vay Tibor, Almásy László, Berk-y Gyula, Bessenyei Zénó, Erdélyi Aladár, Erdő-Harrach Tihamér, Hajós Kálmán, Nemes Bertalan, Örfly Imre, Plattky György, Herczeg Béla, gróf Szapáry Lajos, Rubinek István és Szabó Sándor. A keresztény gazdasági párt részéről Wolff Károly és Varga Gábor, a keresztényszocialisták részéről Haller István, a szociáldemokratáké Peyer Károly és dr. Györky Imre, a Kossuth-párttól Ruppert Rezső, a fajvédőktől Eckhardt Tibor, a demokráktól dr. Vázsonyi Vilmos, a pártokivüliekől Ugron Gábor és Rassay Károly, a kispolgárok részéről pedig Hegymegi-Kiss Pál

foglal helyet a bizottságban. Valószínű azonban, hogy az egységspárt egyik helyét átengedi gróf Andrássy Gyula csoportjának, amelyet azután öröf Pálavicini György fog képviselni a parlament vizsgálóbizottságában.

A franciák vallomást akarnak Windischgraetzről.

A francia detektívek a mai napon megjelentek Sztrache főügyésznél, akivel közölték, hogy Windischgraetz védőjének felajánlották, hogy elállnak mindenféle kártérítési követeléstől, ha Windischgraetz minden eléje terjesztett kérdőpontjukra őszinte választ ad. A kérdőpontokat még a délután folyamán megküldötték Utainak, a herceg védőjének.

Irredenta-vádak

a Kamarában.

Lascu képviselő kisebbségellenes beszéde. — Erélyes állásfoglalás a papírárok emelésével szemben.

(Bucuresti, január 21.) A kamara mai ülését délután negyed négykor nyitotta meg Orleanu elnök. Interpellációs nap lévén, a képviselők nagyszámban jelentek meg. A kormányt Duca, Anghelescu, Circulescu, Tatarescu, Inculet és Cipoianu képviselték. Joanitu az első felszólaló, aki tiltakozik a papírtröszt eljárása ellen. Megállapítja, hogy az állam nagy előnyöket nyújt a papírgyáraknak, de ezek a privilégiumok ellenére is fel akarják emelni az árakat, amelynek következtében súlyos helyzetbe hozzák a kötele-ségét teljesítő sajtót. Kéri az ipari és kereskedelemügyi minisztert, ne teljesítse a papírgyárak áremelési kívánságait.

Lascu Demeter nemzeti párti képviselő, interpellációt jelent be, a Bethlen-kormánynak a románok elleni aknamunkája s propagandája ügyében. Kéri a kormányt, mi az álláspontja a bucuresti-i magyar meghatalmazott miniszternek a Brassói Lapokban megjelent nyilatkozatára vonatkozólag. Egyben felhívja a kormány figyelmét az erdélyi kisebbségek között folyó irredenta propagandára, a melynek kiváló szócsöve az említett brassói lap.

Madgearu tiltakozik az Adeverul egyik munkatársa, Bergmann Munte szerkesztőségi titkár ellen elkövetett inzultus miatt. Azzal vádolja a kormányt, hogy szótlannul tűri ezt a huligán mentalitást. Chirculescu válaszol a kormány nevében és rosszallását fejezi ki az inzultus felett. Lupu közbeszólására a miniszter megállapította, hogy az ellenzék annak idején helyeselte Manule Strunga háznyag ellen elkövetett inzultust. Pádos a prahovai prefektus visszaéléseit teszi szóvá, akit azzal vádol, hogy egy ingatlanvásárlás körül, továbbá az árlejtéseknél törvénytelenül járt el, amiből anyagi előnyöket szerzett. Az ülés folyik.

A szenátus mai ülésén Lepadatu kultuszminiszter benyújtotta az 1926. évi korosztály behívásáról szóló törvényjavaslatot, majd igazolták a tutovai és caliacrai mandátumot, mire az ülés véget ért.

Rombadőlt trónok tövében fel- támadt szerelmek.

Miről számol be az idei Gothai Almanach? — Kalandos karrierok és morganatikus házasságok a volt német uralkodó-családban.

(Berlin, január 21.) A novemberi forradalom viharos napjai óta, amikor évszázados fejedelmi trónok omlottak össze, az egykori német uralkodó-családok tagjai inkább kórházban élnek tovább. — Az egyes fejedelmi családok sarjai közül alig egy-kettő tölt be közéleti szerepet és csak a világhírű Gothai Almanach — amely évről-évre, már több mint 160 esztendő óta lelkiismeretesen jegyzi fel a főnemesség személyi adatait — gondoskodik arról, hogy a különböző apró német fejedelemségek volt uralkodóit, hercegeit és hercegnőit ne felejtse el az utókor. A Gothai Almanach idei kiadása igen érdekes eseményekről számol be és szíkszavú, de rendkívül tartalmas közleményekben egész regényeket mond el azoknak, akik olvasni tudnak a sorok között.

— Vilmos Viktor Károly Ágost Henrik Zsigmond porosz királyi herceg, született 1896 november 27-én, Kielben szolgálaton kívüli fregattkapitány, a Schulbach, Sapper és Társa hamburgi cég tisztviselője 1919 július 11-én kötött házasságot a hemmelmarki kastélyban Sarolta Ágnes szász-altenburgi hercegnővel, született 1899 március 4-én, ezidő szerint Tica Santa Sofia, Sant Andres Osuma, Guatemala.

Ez a rövid hír elegendő anyagot szolgáltatna egy szenzációs regény megírásához, mert Vilmos Zsigmond herceg Henrik porosz herceg másodszülött fia, aki mint fényesjövőjű tengerésztiszt vett részt a háborúban, az összeomlás után gyors elhatározással új életet kezdett és egy közismert hamburgi kereskedelmi vállalat képviselőjévé fogadta el. Ifjú felesége pedig, aki II. Ernőnek, az utolsó altenburgi uralkodó hercegnek lánya, a változott viszonyok ellenére is híven kitart mellette.

György volt szász trónörökösnek sem jósolta volna meg senkinek, hogy korona és bíbor helyett valamikor egyszerű papi reverendát fog hordani és hogy 1926-ban a Gothai Almanach róla, mint a meissenai egyházközség lelkeséről emlékezik majd meg. A volt trónörökös egyébként már több ízben töltött be érdekes szerepet egyházi tisztségében. Ő vezette nővérének, Anna Pia Menica hercegnőnek József Ferenc főherceggel való házasságkötését. Ő keresztelte meg Ernő Henrik herceg másodszülött kisfiát, Gerő herceget is.

A változott viszonyok leginkább házassági téren éreztetik hatásukat. A dinasztikus érdekekből kötött házasságok, ugyilátszik, megszűntek. Helyettük napirenden van a rangon aluli házasság, a messalliance, amelyről azelőtt legfeljebb az udvari botránykrónikákban esett szó. Az egyik német fejedeleme, Adolf, volt schamburg-lippe uralkodóherceg például 1919-ben feleségül vette Bentheim herceg polgári származású elvált feleségét. Vilmos excsászár egyik fia, Oszkár porosz herceg Ruppingsgróf volt feleségét vezette oltárhoz. — Ezzel

szemben az excsászár egy másik fiának, Ágost Vilmos porosz hercegnek felesége, Alexandra Viktória schleswig-holsteini hercegnő a forradalom után, 1920-ban elvált férjétől és egy Rümman nevű egyszerű polgár felesége lett. Ez a házasság hír szerint ép oly boldog, mint Reuss Henrik herceg özvegyének Schmiéd szászadossal kötött házassága.

A Reuss-dinasztia tagjai egyébként gyakran kötöttek hasonló házasságokat. Vilmos excsászár jelenlegi feleségének nővére például már évek előtt férjhez ment Gnagnoni báróhoz. — XXXVII. Reuss Henrik házasságát a Gothai Almanach szerint a dinasztia nem ismerte el és a könyv itt a herceg feleségének nevét gondolatjellel és három ponttal jelzi. XLII. Reuss Henrik herceg házasságát sem volt hajlandó elismerni a család, de a Gothai Almanach ebben az esetben mégis megemlíti azt, hogy a herceg nejét Navrat Saroltának hívják. Borbála reussi hercegnő még a háború előtt Lüttichau Ernő berlini református lelkész felesége lett. Ferdinánd bolgár excsászár egyik közeli rokona, Kleintina koburg-gothai hercegnő viszont alig néhány héttel ezelőtt Heller György Edéhez ment nőül, de a hercegnő férjének személyi adatait az udvari naptár nem közli, mert Heller ur — zsidó. Anna Krisztina lippe-detmondi hercegnő egy hannoveri orvos felesége lett, míg Mária hohenzollern-sigmaringeni hercegnő, Ferdinánd király közeli rokona, az elmúlt év novemberében Waldgries bárónak esküdött örök hűséget.

Igen sok morganatikus házasságot kötöttek a kis Waldeck-fejedelemség volt dinasztijának tagjai. Sándor gróf Londonban egy polgári származású leányt vett feleségül, de az asszony a háború után elvált férjétől és annak öccséhez, György herceghez ment feleségül. A Gothai Almanach, amely hivatalosan beszámol mindkét házasságról, megállapítja, hogy a Waldeck-család a hozzájárulást mindkét esetben megtagadta. A dinasztia két másik tagja, Hermann és Frigyes az összeomlás után szintén polgár-leányokat vettek nőül.

Végül még a volt bajor uralkodóház, a Wittelsbach-dinasztia egyik tagjának, Kristóf hercegnek szerelmi házasságáról számol be a Gothai Almanach, de itt is megelégszik avval, hogy a herceg feleségének, Selbig Annának csak a nevét említse meg.

A Gothai Almanach szerkesztősege, amely évről-évre lelkiismeretes pontossággal állítja össze a naptár anyagát, idén azzal az érdekes és a változott viszonyokra nézve mindenesetre jellemző felhívással fordul munkatársaihoz, hogy semmilyen körülmények között ne titkoljanak el esetleges lelemetlen adatokat, válást, anyagi romlást, vagy más hasonló kinos részleteket a főrangú személyiségek magánéletéből.

SZÍNHÁZI MŰVESÉTEK

Sándor Erzsé hangversenye.

Zsufolt nézőtér ünnepelte ma este az aradi Kulturpalotában Sándor Erzsé, a budapesti Operaház tünneményes hangja és nagyszerű kulturájú művésznőjét. Tomholó taps zugott fel minden száma után, mert csodálatos szépségű és tökéletesre csiszolt hangja a legsúlyosabb, a legszebb operáriákat éppen olyan gyönyörűen tolmácsolta és könnyűséggel győzte, mint a dalokat, amelyeket ráadásokkal kellett megoldania. Staccato és trillák, leheletszerűen finom pianó a legszebbek s a legtokéletebbek. Verdi „Rigoletto”-jának áriájában még kis indiszpozícióval küzdött, de a Lakmé csemettyű-áriáját már ismét fölényes biztonsággal interpretálta. Meyerbeer, Pergolése, Taubert, Offenbach és a ráadások egészítették ki azt a műsort, amely kiválóan összeválogatott volt és amelynek minden száma igaz gyönyörűséget szerzett, Guttman Miklós művészetével kísért az énekszámokat és nagy sikert aratott önálló zongoraszámával is. Szentimentális témák, érzőszerű és briliáns technikái tolmácsa Guttman. (h. l.)

A Operáénekesek sztrájkja. Clujról jelentik: A kolozsvári román operá Apostolescu és Nestorescu nevű művészei ma sztrájkba léptek.

Szendrey Mihály jubileuma. Január 27-én ünnepli Szendrey Mihály negyvenesztendő színészi jubileumát, amely alkalomból Szatmár város társadalmi nagy ünnepséget rendez. Az ünnepbizottság a jubileumra a következő meghívást bocsátotta ki: Az erdélyi magyar színészetnek Szatmáron állomásozó munkásai — szeretnénk egy estét ünneppé avatni a kálváriás utunkon. Szeretnénk egy estén megállani egy mértföldkönnél, amely Szendrey Mihály színészi pályájának negyvenedik, igazgatói működésének harmincadik évfordulóját jelzi. Kettős hivatást teljesített Szendrey Mihály ezen a hosszú úton: a hírtől áldozatos misszióját és a színigazgatás gondterhes feladatát vállalta. Amit a két posztón egyforma rátermettséggel, egyforma magatartó kötelességérzettel teljesített, annak a mérlegét — úgy érezzük — bele kell vésnünk egy jubileumi estén a kulturánk történelmébe. Ennek a nekünk nagyon kedves kötelességünknek a teljesítésére folyó ezerkilencszázhuszharmincadik év január hónapjának 27-ik napján ünnepi díszelőadást rendezünk, amelyen az Államtitkár ur — a címszerepet Szendrey játsza — Kerül színre.

— Sirota febr. 2. Jegy Oláhnál

A zongoratechnika óriása, Sirota Leo február 2-iki hangversenyén Bach, Mozart, Liszt és Musorgsky remekművei mellett Chopin mind a 24 praeludje szerepelnek.

A színházi iroda hírei. Régi színházi esték emléke elevenedik meg péntek este a városi színházban. „Liliomfi”-nak, a magyar színjátszás aktójának története kerül a színpadra patinás milióban, magyar levegőben, ahogyan azt Szigligeti Ede megírta és el-

képzelte. A címszerepet Fratta Géza játsza, aki nemcsak elegáns operett-bonvivánt, hanem elsőrangú prózai színész is. Kivülre Betegh Bébi, Barna Anci, Gömöry Emma, Kassay, Mészáros, Szűcs, Szabadkai, Jódj és Ács játszanak nagyobb és hálás szerepeket. Szombat este fél 8 órai kezdettel Gilbert nagysikerű operettje, a „Kis huncut” van műsoron a bemutató-előadás elsőrangú szereposztásában. Éjszaka fél 11 órakor a „Miért jársz meztelesen” című pompás és kacagtató francia bohózatot és Tábori Emil „Társas szerelem” pikáns egyfelvonásosát játsszák.

Magyar operáénekesnő Bucarestben. Bucarestből jelentik: Tegnap este az operaházban, óriási sikerrel mutatkozott be Lévay Ilonka, a kolozsvári román operá énekesnője. A művésznő a „Tosca” címszerepét énekelte. Az előadáson megjelentek Lepadatu és Circulescu miniszterek is, valamint a magyar követség kénvi-selői. A kiválóan diszponált énekesnő ragyogó alakítást nyújtott és a zsufolásig megtelt nézőtér, amelynek sorában a bucuresti magyarság is jelentékeny számban foglalt helyet, meleg ünnepelésben részesítette a magyar énekesnőt.

Ongyilkos lett egy kélszeres gyilkos.

Titokzatos tragédia egy magyarországi faluban.

(Budapest, január 21.) Különös körülmények között végrehajtott bünténynek lett áldozata Tólos István tiszasülyi községi főjegyző, akit bosszúból az ablakon keresztül két fegyverlövéllyel ölték meg. A főjegyző, aki egyike volt a legszorgalmasabb embereknek, a gyilkosság estéjén is a hivatalos órán túl két hivatalnokával dolgozott irodájában. Hét óra után lehetett, amikor a két hivatalnok a főjegyző irodája fölött egymásután két fegyverdörrenést és ugyanekkor üvegcsörömpölést hallott és ebben a pillanatban Tólos István véres fejjel a nyitott ajtó küszöbére bukott: a két golyó fején talált és nyomban megöltte. A büntényről azonnal értesítettek a köteleki csendőrséget s bár a nyomozás reggelig tartott egyfolytában, semmi pozitívum nem merült fel a titokzatos gyilkos kitérőre vonatkozólag. Másnap reggel az egri ügyészség telefonon értesítette a csendőrséget, hogy a kiskörei határban egy holttestet találtak, akiről megállapították, hogy Halas József tiszasülyi gazdálkodó és akit néhány hónappal ezelőtt Bettenback gabonakereskedő meggyilkolása miatt keresett a csendőrség. Halas József zsebében egy ismerősének címzett levelet találtak, amelyben megemlíti, hogy Tólos István is jobban tenné, ha a saját dolgaival törődne, mert ha nem hagy neki békét, meg fogja keserülni. A levél kétségtelenné tette, hogy Tólos István Halas József le az ablakon keresztül, mert a főjegyző szorgalmazta Halas köröztesét, aki a gyilkosság óta szökésben volt. Halas József valószínűleg nyomában érezte a csendőrséget és két gyilkossággal terhelve a halálba menekült, valószínűleg végrehajtotta magát.

HIREK

— Miklós herceg érkezése. Bucurestiből jelentik: Miklós herceg ma este, a Simplon-vonattal Zombolyára érkezik, amely vonat holnap délelőtt fut be a főváros északi pályaudvarába.

— Az igazságügyminiszter állapota. Bucurestiből jelentik: Párisból érkezett jelentések szerint Marzescu igazságügyminiszter állapota teljesen kielégítő. Az orvosok könnyebb lefolyású bélzavarokat konstataáltak, amelyek gondos kezelést és három heti pihenőt tesznek szükségessé. Az orvosi vélemény alapján az igazságügyminiszter csak a jövő hónap közepén térhet vissza és veheti át hivatalát. Marzescu betegségével kapcsolatban meglehetősen ellentétes hírek kerültek forgalomba. Más jelentések szerint az orvosok nem találták könnyű lefolyásúnak a betegséget és ezért gondos és lelkiismeretes kezelést ajánlottak.

— Aradi ügyvédjelöltek gyűlése. Csütörtök este az aradi ügyvédi kamara helyiségében az aradi ügyvédjelöltek gyűlést tartottak, amelyen az őket érdeklő szakkérdéseket tárgyalták meg.

— A rendőrprefektus Bucurestiben. Filotti Zamfir az aradi államrendőrség prefektusa ma reggel hivatalos ügyben Bucurestibe utazott.

— Miért halasztották el a konkordátum aláírását. Bucurestiből jelentik: Duca külügyminiszter táviratot kapott Penescu vatikáni követőtől, hogy a konkordátum aláírását elhalasztották, mert Gasparri bíboros, vatikáni államtitkár előbb a kultusz törvény megszavazását kívánja. Miután a kultusz törvényre vonatkozó javaslat a kamara előtt fekszik és rövidesen tárgyalás alá kerül, a konkordátum aláírása előreláthatólag két hónap múlva fog megkötődni.

— Anglia szövetséget kötött Görögországgal. Bucurestiből jelentik: Ideérkezett jelentések szerint, a Chicago Tribune arról értesült, hogy Anglia és Görögország között nagyjelentőségű megállapodás jött létre, amely a Balkán-államok helyzetére kétségtelenül igen nagy kihatással járhat. A megállapodás szerint Görögország elsőrendű flottabázissá építi ki Szalonikit és Pyreuszt, amelyeket egy angol-török konfliktus esetén, Anglia rendelkezésére bocsátja. A szerződés azt is kimondja, hogy ilyen esetben Görögország teljes erejével köteles támogatni Angliát.

— Kéményházak. Tegnap délután szinte egyidőben strada Bratianu (Weitzer János-utca) 5. szám alatt és a str. Cercetasilor 68. sz. házban kéménytűz keletkezett. A tüzeket a kivontult tűzország oltotta el.

— Új munkaidő a vasúti hivatalokban. Bucurestiből jelentik: A CFR vezérigazgatósága körrendeletben értesítette összes hivatalait, hogy a mai naptól kezdve a vasúti hivatalokban új munkaidőt léptettek életbe. Ezek szerint a hivatalos órákat nem 8-tól 2-ig, hanem 8-tól 12-ig és délután 3-tól 6 óráig fogják tartani.

Nemzetközi betörőket fogtak Clujon

A rendőrség több milliós zsákmányt talált meg.

(Cluj—Kolozsvár, január 21.) A rendőrség néhány nappal ezelőtt súlyos gyanúkok alapján letartóztatta a hírhedt Somrádi-fivérek és Weisz Manó nyomdászt, aki négy év óta tartózkodik Clujon és jelenleg laptorló. A két Somrádi nemrég érkezett Clujra, ahol rendkívüli költségekkel magára vonta a rendőrség figyelmét. Elfogatásuk után kiderült, hogy a múlt évben megszöktek az illavai fegyházból, miután a felügyelőkre kirendelt fogházért előbb leütötték. Ezután Magyarországon majd Bécsben dolgoztak. Legutóbbi betörésüket Munkácson követték el, ahol a Solvay-gyár pénztárát kifosztották. A betörés-

ből származó 260.000 csehekornát, valamint 5000 dollárt, egy utazó bőrönd bélésebe varrva a rendőrség megtalálta. Vallomásuk alapján a rendőrség megállapította, hogy a lopott értéktárgyakat Weisz Manónál helyezték el s nála tartották rendszeres megbeszéléseket. Kiderült az is, hogy Weisz Manó azért folytatta a nyomdász-mesterséget, hogy ezáltal a rendőrség gyanúját magáról elterelje. A bünszövetkezet kihallgatása még folyik és a rendőrség főleg azt igyekszik megállapítani, hogy a nagy értéket képviselő idegen valuták milyen betörésből származnak.

A kétségbeesett bosszu tragédiát csinál

Nem ölt, csak vakított a bűnös szerelem. — Jómódu aradi iparosból az uccák vak koldusa.

(Saját tudósítónktól.) Kérek szépen szegény világtaimnak... hallatszik napok óta a panaszos kérés az Aulich Lajos- és Lipót-ucca sarkán, s a csipős hideg dácára is megállnak a járókelők s bulianak az érc-lejek a színevesztett kalap mélyébe. És lethargikusan szól a válnás minden csilingelésre: Köszönöm szépen. A siető emberek aligha tudják, hogy a didergő, vak koldus esztendővel ezelőtt Arad-Gáj egy igen jómódu iparosa volt, akinek tragikus szerencsétlenségét a szerelem okozta, a szerencsétlen embert évekkel ezelőtt ez a hatalmas szenvedély juttatott saját házából az uccasarkokra.

Szekeres Géza valaha jómódu iparos volt, nős és boldog, megelégedett ember. Szerencsétlenségére megismerkedett egy szép nyári napon egy gáji munkás szép leányával. A józan iparosban fellobogott a szenvedély lángja, a leány sem volt közömbös s a fiatalok boldogan éltek szerelmüknek. Amikor a szerelmi viszony híre a leány apjának a fülébe jutott, elrohant Szekereshez. Az izzó, sértegető szavak úgy röpödtek a levegőben, míg végül megcsillant a kés, amelynek

nyomában vér párosult a szerelmes iparos arcán. A szúrás azonban nemcsak az arcát érte, hanem az egyik szemét is megsértette. Orvoshoz ment s kezelés alá került. De hasztalan volt minden kísérlet, tragikus szerencsétlenség zúdult a szerencsétlen Szekeres Gézára: mind a két szemére megvakult. A kezelés, gyógyszeres s keresetképtelenség nem sokára koldust csinált az iparosból. Először az értékesebb dolgok, aztán a ház, utána a bútorok és ruhadarabok usztak el szépen sorjában. És amikor már többé semmimem volt, amit eladhatson, Szekeres Géza sóhajtott egy nagyot és szépen kiállt az uccasarkokra. Első ízben talán nehezen jött a szájára:

— „Kérek szépen szegény világtaimnak”, de azután már megszokta s most monoton megszokással, szinte automatikusan ismételteti a kérést, akár az a verki, amit ott forgat, nyekereg az uccasarkon a szegény, vak koldus. Az ucca népe siet, rohan előre, némelyik megáll s egy-egy csillogó pénzt hajít a kalapba, Szekeres Géza pedig közömbösen mormolja a megszokott formulát: köszönöm szépen...

— Elfogott betörő. Megirtuk, hogy vasárnap este ismeretlen tettesek betörték Hajduk Péter radnai-uti kereskedő üzletébe, ahonnan több ezer lej értékű árukat és készpénzt vittek el. A bevezetett nyomozás megállapította, hogy a betörés előtt egy gyanús ember órákig ólálkodott az üzlet előtt. A kapott személyleírás után tegnap este egy korcsmában felismerték a betöréssel gyanúsított embert,

akit leigazoltattak, majd a rendőrségre vittek be. Megállapítást nyert, hogy Valenter Józsefnek hívják, 21 éves munkanélküli napszámos. Valenter József kihallgatásakor beismerte, hogy a betörést ő követte el és elmondotta, hogy már előzőleg is többször volt betörésért és tolvajlásért büntetve és novemberben szabadult ki az aradi ügyesség fogházából, ahová a holnapi nap folyamán visszazárják.

szállítják. Valenter saját beismérése szerint a legtöbb betörést a radnai-uti Újtelepen követte el és ezért a rendőrség felhívja azokat, akiknél az elmúlt időben ismeretlen betörők kárt okoztak, a nyomozás kiegészítése végett jelentkezzenek a rendőrség büntügyi osztályán.

— Gyógyulóban az unitárius püspök. Cluj—Kolozsvárról jelentik: Néhány héttel ezelőtt megemlékeztünk arról, hogy Ferenc József unitárius püspök egy véletlen baleset következtében súlyosabban megsérült. Az ősz főpap állapota már annyira javult, hogy ma elhagyta az Erzsébet-szantóriumot és lakására szállították.

Tavaszi saison divatlapok

LÖBL hírlapirodába megérkeztek.

— Véres uccai támadás. Uccai támadásnak esett áldozatul az elmúlt éjjel Pápai Lajos aradi iparos, aki valamivel éjjel után magányosan haladt végig a Saguna—Varjassy-uccán, amikor két garázdálkodó részeg ember, Széles János rovtomultu asztalossegéd és Henegár György utána szölettek. Pápai nem válaszolt a sértegetésekre, amire Széles János minden ok nélkül durván rátámadt, majd Pápai arcába döfte kését. A megtámadott ember segélykiáltására a közeli Erzsébet-mozgó vendéglőjéből többen kiszaladtak, a támadókat lefűlelték, és átadták a rendőrségnek. Pápai az előlívott mentők a kórházba szállították.

Jön! Jön!

ROMOLA

Hatalmas film az olasz
Renaissance idejéből

Lillian Gishel.

— Hogyan történik a filmfelvétel az aradi Fabálon. Még csak két nap választ el a Fabáltól, két lázas, izgalmas nap. Az óriási mű már közeledik a befejezéshez, a terem dekorálásán éjjel-nappal folyik a munka, megérkezett Nagyváradról a filmfelvétel gép, a reflektorok, rendező és operatőr, itt az egész óriási apparátus, amely megőrökíti a filmet az 1926-os szezon legnagyobb mulatságát. A rendezőség kéri a hölgyközönséget, hogy hozzon magával elegendő mennyiségű száj- és arcfestéket, pudert és más szépitőszereket, mert a filmfelvételhez az arcot intenzíven kell ki-maszkírozni, különben az arc nem érvényesül jól a vásznon. Külön felvétel készül a nagy felvonulásról, a táncoló párokról, a jelmezszepegyversenyéről és a verseny győzteséről, a demaszkírozásról és a bál minden érdekes és izgalmas fázisáról. A közönséget rendezők fogják csoportokba osztani és kellőleg instruálni. Az érdekes filmet két nap múlva már vetíti az Apollo.

— Thèmes jelmez-bálja január 23-án az aradi városligetben.

— Vasárnap, 31-én délután nagy jelmezes baba-bál az aradi Kárponti ban.

Az aradi APOLLOBAN ma péntektől

Elhanyagolt asszonyok.

A házasságtörés küszöbén.

Főszerepben: Corine Griffith és Milton Sills.

Pazar kiállítás. Gyönyörű tolelték. Kiváló rendezés.

Az előadások 1/5, 6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

— Tornai Rózsi visszatér Budapestre. Budapestről jelentik: Két évvel ezelőtti óriási feltűnést keltett az a nagyszabású sikkasztás, amelyet Tornai Rózsi, a Fakitermelő Részvénytársaság tisztviselője követett el. Tornai Rózsi mintegy négy millió koronát sikkasztott cégétől, azután nyomtalanul eltűnt. Később Párisból értesítette családját, hogy nyomorban él és szeretne hazamenni, mire a család egyezkedni kezdett a megkárosított vállalattal. A tárgyalások most eredménnyel végeztek és a Fakitermelő Részvénytársaság visszavonta feljelentését. Tornai Rózsi ezek után, minthogy sikkasztása csak magánvadra üldözendő, vissza fog térni Budapestre.

MULATSÁG

Báli naplár.

1926. január 23-án: Fabál a Központban. Magántisztviselők és kereskedők bálja a Fehér Keresztben. Thémás jelmezestélye a városligeti kioszkban.

1926. január 30-án: Román Nőegylet estélye a Fehér Keresztben; Vasas-bál a Központban. — Kiss Ancy álarcosbálja a Krispin-teremben.

1926. február 1-én: Az AAC álarcos bálja a Fehér Keresztben.

1926. február 6-án: Román kereskedők és iparosok szövetségének bálja a Fehér Keresztben; Altiszi bál a Központban.

1926. február 7-én: Az aradi ipartestület táncsal egybekötött teaestélye a Fehér Kereszt nagytermében.

1926. február 13. Bál az árvíz-károsultak javára a Kulturpalotában. Bőriparosok bálja a Fehér Keresztben.

1926. február 15-én: Katolikusbál a Fehér Keresztben.

— Bál az árvíz-károsultakért. Robu János dr. főpolgármester az árvíz-károsultak segélyezésére alakult társadalmi egyesülés nevében ma szétküldte a meghívót a hölgybizottság tagjainak, akiket arra kér, hogy január 22-én délután 6 órakor a városháza kistermében tartandó értekezleten jelenjenek meg. Az értekezleten az estély részletes programját beszélik meg és ehhez okvetlenül szükséges a hölgyek megjelenése. Ha valaki nem kapha meg idejében a meghívót, a főpolgármester azután is meghívja az előkészítő bizottság valamennyi hölgytagját a pénteki értekezletre, de a főrendező-bizottság tagjainak okvetlenül megjelenését is kéri.

— A Miklakaj Jótékony Nőegylet folyó hó 23-án álarcosbált rendez Hajósnál.

Letartóztatták Jugoszlávia kommunisavezéreit. Magyarányu bolsevista összeesküvést leplezett le a belgrádi rendőrség.

(Belgrád, január 21.) A legutóbbi két napon Jugoszlávia összes városaiban letartóztatták a kommunista-párt és a munkásszervezetek vezetőit. A letartóztatások okát titokban tartják, de hírek szerint azért került rá sor, mert a rendőrségnek olyan adatok jutottak birtokába, amelyek igazolják, hogy a letartóztatottak, akiknek száma 250, összeköttetésbe léptek Moszkvával a kommunista-párt reorganizálása érdekében.

Ujabb jelentések már bővebben beszámolnak arról, hogy Jugoszláviában nagy kommunista összeesküvést leplezték le. A rendőrség már szombaton házkutatást tartott Novakovic volt kommunista képviselőnél és a házkutatás során igen súlyos gyanúok merültek fel. Mialatt a rendőrség közegei Novakovic iratai között kutattak, a volt képviselő egy kéziratot rántott ki az iratok közül és azt a kályhába dobta. A rendőrség a kézirat tartalmára vonatkozóan nem nyilatkozik, de

az a vélemény, hogy ez az irat volt a helyzet kulcsa, amely világosságot derített az összeesküvésre. Tegnap Jovanovic ügyvédnél is házkutatást tartottak, csupa forradalmi könyvből álló könyvtárát lefoglalták és bizonyítékokat találtak a kommunista összeesküvésre vonatkozóan is. A bizonyítékokról a nyomozó hatóságok szintén nem hajlandók nyilatkozni. Jovanovicot őrizetbe vették, s letartóztatták Miljul és Markovic kommunista vezéreket is, a kiknél szintén sok könyvet foglaltak le. Tegnap még husz házkutatást hajtottak végre és többek között Todorovic professzornál, a szervezett munkások vezetőjénél is kutattak. A házkutatások megkezdése után letartóztatták Losavjevicet, a fém munkások szervezetének elnökét is. Az országban eddig 250 letartóztatás történt és az a gyanú, hogy a kommunisták fel akarták támasztani az 1920-ban feloszlott kommunista pártot.

Ha sikerült volna az Albrecht-puccs.

A legitimistákat és a baloldaliakat erőszakkal akarták elhallgattatni. — Az Albrechtista kormánylista.

(Páris, január 21.) A párisi lapok szenzációs leleplezéseket közölnek a frankhamisítással kapcsolatos politikai tervekről. E közlemények szerint az egész frankhamisítás nagy katonai puccs megszervezését célozta. A puccs arra irányult, hogy Albrecht főherceget Magyarország királyává kiáltás ki és erőszak után hallgattassák el mindazokat, akik Ottó trónralépése mellett foglaltak állást, vagy köztársaságot akarnak. Az akció élén és az ügyek mögött Albrecht főherceg állott, akinek legitimebb bizalmi embere és tanácsadója Windischgraetz herceg volt. Albrecht főhercegnek mint a puccs vezetőjének és főszervezőjének az volt a feladata, hogy ennek a fantasztikus átalakulásnak anyagi eszközeit megszerezze. Albrecht ugyan rendkívül vagyonos ember, de itt nem volt szó arról, hogy a főherceg a magánvagyonát áldozza föl a puccs sikere érdekében, viszont kölcsönt ilyen kalandos vállalkozáshoz nem lehetett volna szerezni. Így jutottak a frankhamisítás gondolatához, hogy ezen az úton jussanak az erőszakos változás anyagi eszközeihez. A francia hatóságok a puccs megszervezésének legaprólékosabb részleteit is ismerik és így azt is tudják, hogy a puccs keresztülvitelére akkor adták volna ki a jelzőt, amikor a hamisított bankjegyek egynegyedrésze már el lett

volna helyezve. Ezért az összegért ugyanis a puccsisták már anynyi jó valutát szerezhetek volna, hogy ezzel könnyűszerrel megtudták volna nyerni Magyarország legjobb katonai és szervező erőit, nagy zsoldokat adhattak volna és magukhoz csábíthatták volna mindazokat a hivatali tényezőket, akik hasznára lehettek volna a főherceg trónrajutásának.

Az volt a terv, hogy a puccs napján az összes magyarországi kaszárnyákat a Gömbös Gyula vezetése alatt álló csapatok szállították volna meg. A rendőrség és természetesen a katonaság parancsnoki helyeire is ki voltak már jelölve a megfelelő emberek. Ha a puccs sikerült volna — írják a párisi lapok, — akkor Albrecht főherceg került volna a magyar trónra és mellette Horthy kormányzó lett volna a nádor. Készen volt már a puccsisták első kormánylistája is. E szerint Windischgraetz herceg lett volna a miniszterelnök, Gömbös Gyula a honvédelmi miniszter, Nádosy Imre a belügyminiszter, Eckhardt Tibor a külügyminiszter, Ullai Ferenc az igazságügyminiszter, Baross Gábor a pénzügyminiszter, Benárd Ágoston a népjóléti miniszter, Zadravec tábori püspök a kultusz miniszter. Az összeesküvők főhadiszállása a magyarországi szabadkőmivesek nagypáholyának palotája lett volna, amelyet tudva-

levően a magyar kormány nemzeti célokra kisajátított.

Érdekes válópör Aradon. Egy szerelmi házasság különös befejezése.

(Saját tudósítónktól.) A világháború első évében az aradi munkásbiztosító pénztár egyik fiatal tisztviselője — ekkor már háborút járt zászlós — házasságot kötött egy általánosan ismert, szépséges urileánnyal. A házasság a szó igaz értelmében szerelmi házasság volt. Azonban alig néhány heti boldog együttélés után az ifjú tisztnek itt kellett hagyni a boldogságot, szép feleségét s újra a harctérre ment. Távolléte alatt hűségesen jöttek haza a rózsaszínű tábori lapok, amelyek telve voltak szerelemmel, vágygyal s a fiatal asszonyka szívrepesve várta a hírt férjéről. 1915. őszén egyszerre szomorú hír érkezett, a férj orosz hadifogságba esett. S multak a hosszú hónapok, évek, a férj az orosz hőmezők világában gondolt haza, a felesége elhagyatottan várta a visszatérést. Négy hosszú esztendő után hazajött a férj, aki az impériumváltás idején Aradváros tisztviselőkarába került. A házastársak között — a látszat szerint — a legteljesebb harmónia uralkodott, intenzív részt vettek Arad társasági életében s sűrűn jártak a kávéházakba, barokba, ahol a fiatal asszony táncszenvélyének hódolt. Állandóan együtt jártak s viselkedésükről senkinek sem sejtette, hogy a hosszú évek folyamán valami ár támadt közöttük, bizonyos elhidegülés, amely nemhogy csökkent volna, hanem egyre nagyobbodott. Ezért általános meglepetést keltett ma, amikor kereset érkezett az aradi törvényszékhez, amelyben a házaspár egyetértően a házasság felbontását kéri. A keresetben a válás okául csak annyit említenek meg, hogy nem értik meg egymást. Mivel közös beleegyezéssel történt, a bíróság előreláthatólag hamarosan eleget tesz kérelmüknek. Az egykori boldog szerelmesek pedig rövidesen búcsút mondhatnak majd egymásnak s elindulnak külön-külön megkeresni az elvesztett boldogságot.

Jön! Jön!

ROMOLA

Hatalmas film az olasz Renaissance idejéből

Lillian Gishel.

Jön!

Énekkel!

Az aradi Apolloban

Fehér apáca

monumentális filmaikötés. — Főszerepben:

LILLIAN GISH

Jegyek elővételben szombattól válthatók.

Aradi Zenével

Jön!

KÖZGAZDASÁG.

1926: a fekete esztendő.

Katasztrófát jósol a hitelezők védegyletének elnöke.

(Cluj—Kolozsvár, január 21.) A kolozsvári kereskedők körében igen figyelemre méltó mozgalom indult meg a sorozatos fizetésképtelenségek miatt. Arról van szó, hogy a város kereskedői társadalmának elitjei szervezkedni kívánnak abból a célból, hogy megvédjék a tisztességes kereskedők hírnevét és presztizsét, amely az utóbbi években olyan súlyos csorbát szenvedett. Tudósítónk ma felkereste a romániai hitelezők védegyletének elnökét, aki a mozgalommal kapcsolatban a következő érdekes nyilatkozatot adta:

— Minden jel arra mutat, hogy az 1926. év fekete esztendeje lesz a kolozsvári piacnak. Legalább öt-hat kereskedő cég mog, a már eddig bejelentett fizetésképtelenségi eseteken kívül. Nevetséges lenne azt állítani, hogy a bajok okát kizárólag a kereskedőkben kell keresnünk. Az általános gazdasági válságot — sajnos — annyira érzi mindenki, hogy annak létezését nem kell különösebben bizonyítanunk. Ez a válság ólom-súlyal nehezedik a kereskedőkre is. Nincs fizetés, ha van is, a vevők nem fizetnek. Mindenesetre

az is igaz, hogy a kereskedők egyik csoportja nem mentes a hibáktól. A konjunktúra idején elvesztették lábuk alól a reális talajt. Valamikor, a békevilágban a kis és közepkereskedők élete tisztességes, de szerény egzisztencia volt, semmivel sem különb a fixizetési alkalmazotténál. Ebben az időben csak a nagy cégek tulajdonosai engedhették meg maguknak a fényűző életet. Ma ellenben a kereskedők nagyrésze olyan életmódot folytat, amely cseppet sem áll arányban jövedelmükkel. De ez a könnyelműség más téren is megnyilatkozik. A romániai hitelezők védegylete kész örömmel áll olyan mozgalom segítségére, amely a tisztességes kereskedők hírnevét és presztizsét megvédeni akarja. Mi tudjuk legjobban, hogy a külföld bizalma nagyon megrendült az erdélyi piacban. Bizonyosság erre az, hogy az osztrák textilgyárak mintegy 30 millió lej követeléssel szerepeltek a tavalyi erdélyi kényszerregisztrációban. Nem csoda, hogy ilyen körülmények között szükség van arra, hogy újból bizalmat ébresztünk a külföldön Erdély kereskedővilága iránt.

= A cégbíróstól. Az Arad-megyei Takarékpénztár ma bejelentette az aradi törvényszék cég hivatalának, hogy Schönbberger Miksa tisztviselőjét cégvezetővé léptette elő.

MOZI.

„Elhanyagolt asszonyok.” (A házasságtörés küszöbén.) Filmbemutató az aradi Apollóban. A modern házasság egy tragikus epizódját mutatja be ez a film a társadalom legelőkelőbb osztályából. A film főszereplője Milton Siks, aki rövid egymásután bemutatott gyönyörű filmjeivel rendkívül vonzó nevet szerzett magának. Női főszereplő Corinne Griffith. Az előadások fél 5, 6 és fél 9 órakor kezdődnek.

„Énekek éneke” közkívánatra még egy napig az aradi Urániában. Az aradi Uránia mozgószínház igazgatósága közkívánatra egy nappal meghosszabbította az „Énekek éneke” című film vetítését, így ma pénteken kerül utoljára vetítésre a Sudermann híres regénye után készült kiváló film. A főszerepet Pola Negri a leghíresebb moziszínésznő játssza. Az előadások fél 5, 6, fél 8 és 9 órakor kezdődnek.

Jön! „A fehér apáca” az idei szezon legmonumentálisabb filmalkotása az aradi Apollóban. Énekkarral és eredeti zenével. Főszereplő Lilian Gish. Jegyek elővételben válthatók szombattól az aradi Apolló elővételi pénztáránál.

Jön! „Romola”. Hatalmas film az olasz renaissance idejéből. Főszerepben: Lilian Gish.

Házvezetőnő.

Egy jómegjelenésű nő, ki a háztartásban teljesen jártas gazdaságnak vagy házvezetőnőnek iriemberhez ajánlkozik.

Cím Arad, Str. Blandule (Közép-u.) 5. sz. az udvarban 2 órától 7 óráig található a lakáson. 548

100 darab egy éves mangolica süldő eladó

Czárán Géza
gazdaságban Sepreus
(Jud. Arad.) 537

Kézimunka

rajzolja, kezdő és készen Gebelinek, Smirnak. Függönyök, Agytakarók. Mindenféle kézimunka anyagok nagy választékban. Smirna nyírás, montirozás. Előrajzolás. Harisnyák szolid árakban.

ERNESZT
Arad, Str. Col. Piriol No. 1.
Színház mögött 7416

Eladók!

A főter közelében emeletes ház üzlethelyiségekkel, több lakással, 180.000 lei évi jövedelemmel, nagyobb bankköcsönnel terhelve 1.600.000 leiért. — Deák Ferenc-ucca közelében üzletház elfoglalható üzlethelyiséggel és lakással 430.000 leiért. — Kossuth-ucca közelében nagyon szép földszintes ház elfoglalható 4 szobás lakással, üzlethelyiséggel és 3 kisebb lakással, kedvező fizetési feltételekkel 600.000 leiért. — Belvárosban 12 lakásos emeletes bérház, fürdőszobákkal, nagyértékű telekkel 1.050.000 leiért. — Deák Ferenc-ucca közelében emeletes bérház, nagyértékű telekkel, iparvállalat céljaira alkalmas pincével 900.000 leiért kedvező fizetési feltételekkel. — Piaclőr közelében kétlakásos ház, vízvezetékekkel 375.000 leiért. — Boros Béni-ter közelében magánházak, nagy kerttel, elfoglalható lakásokkal. Értekezni lehet: HAASZ-Irodájában Arad, Str. Eminescu (volt Deák Ferenc-ucca) 12. szám. 16579

Zürichben 2-30.50, Párisban 11-85 a lej.

Helyi valutaárak. (Január 21.) Aru: Dollár 227, angol font 1100, cseh korona 6.70, francia frank 8.50, lira 9, dinár 3.85, schilling 32, márka 54, magyar kor. 310, svájci frank 43. Pénz: Dollár 226, angol font 1090, szokol 6.60, francia frank 8.30, lira 8.80, dinár 3.75, schilling 31.70, márka 53, magyar kor. 318, svájci frank 42. — **Kifizetések:** Newyork 229.25, London 1114.25, Prága 6.80.50, Páris 8.68, Milánó 9.33, Zágráb 4.07, Bécs 32.35, Amsterdam 92.45, Berlin 54.70, Budapest 310, Zürich 44.40.

Zürichi tőzsdenyitás. (Január 21.) Berlin 123.25, Amsterdam 208.12.50, Newyork 517.75, London 2517.25, Páris 19.45, Milánó 20.90, Prága 15.32.50, Budapest 0.0072.60, Belgrád 9.17.50, Bucuresti 2.30.50, Varsó 0.00072.50, Bécs 0.0072.90.

Zürichi tőzsdezárlat. (Január 21.) Amsterdam 208.12.50, Newyork 517.75, London 2517.75, Páris 19.45, Milánó 20.90, Prága 15.32.50, Budapest 0.0072.60, Belgrád 9.17.50, Bucuresti 2.30.50, Varsó 0.00072.50, Bécs 0.0072.90.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Január 21.) **Kifizetések:** Páris 8.58, Berlin 53.80, London 1100, Newyork 225, Milánó 9.10, Zürich 43.50, Bécs 31.55, Prága 6.65. **Valuták:** Napoleon 825, márka 53, leva 1.58, török lira 1.14, angol font 1085, francia frank 8.55, svájci frank 43, lira 9.15, drachma 2.75, dinár 3.90, dollár 226, lengyel márka 28, osztrák schilling 31.50, magyar korona 31, cseh korona 6.60.

= Leszállított behozatali vám. Bucurestiből jelentik: A lengyel szén behozatali vámját január 20-ától kezdve huszonöt százalékkal leszállították.

= A magyarországi árvíz nem pusztította el az őszi vetéseket. Budapestről táviratozzák: Az országos Magyar Gazdasági Egyesülethez beérkező jelentések szerint az abnormis idő dacára az őszi vetések igen szépen és jól fejlődtek. Az elöntött területeknek csak tíz-tizenöt százaléka olyan, amelyen maradandó pusztulást okozott az árvíz.

Egy nappal meghosszabbítva!

Sudermann
híres regénye

Énekek éneke.

Főszerepben:

Pola Negri.

Bemutatója ma pénteken utoljára az aradi Urániában

Az előadások 1/5, 6, 1/8 és 9 órakor kezdődnek.

„ROYAL” kávéházban minden este nagy bar-kabaré! Nyitva reggel 8 óráig! Arad, Str. BUCUR (volt Eötvös-ucca).

Románia adósságelengedést kér.

Bratiana Vintila tárgyalásai a francia pénzügyminiszterrel

Páris, január 21. Bratiana Vintila pénzügyminiszter elutazása előtt hosszabb megbeszélést folytatott Doumer pénzügyminiszterrel, aki előtt ismertette Románia speciális helyzetét és kérte, hogy 1940-ig mérsékelt annuitást nyújtson Franciaország háborús adósságának letörlesztésére, mert csak ezen időpont után lesz képes Románia megfelelő évi törlesztést fizetni. Bratiana Vintila tárgyalást folytatott az ugynevezett felszabadítási kölcsön, illetőleg adósság elengedése végett is, amelyet a versaillesi békeszerződés rótt az országra. Románia ebben a kérdésben Jugoszláviával és Csehszlovákiával szolidárisan jár el és reméli, hogy eredményt ér el. A pénzügyminiszter informálta a jóvátételi bizottság elnökét azokról az okokról, amelyek miatt Románia nem írta alá az innsbrucki és prágai jegyzőkönyvet és egyben tájékoztatta Romániának az osztrák-magyar adósságok likvidálása kérdésében elfoglalt álláspontjáról is.

Beterjesztették

a választójogi törvényjavaslatot

Bucuresti, január 21. A választójogi törvényjavaslatot beterjesztették a kamara szekciója elé, amely a javaslat vitáját már megkezdte.

Fejedelemtartási pör az osztrák állam ellen.

A Wiener Bankverein perli az osztrák államot: — A volt közös külpolitika rejtelméből.

(Bécs, január 21.) Érdekes per foglalkoztatta ma a bécsi országos főtörvényszék egyik szenátusát, mint felelősségi fórumot. A Wiener Bankverein beperelte az osztrák államot és visszaköveteli azt az 5 millió francia frankot, amelyet 1914-ben kölcsönként folyósított Wied herceg akkori albán fejedelemnek. Wied herceg, aki nem sokkal előbb került Albánia trónjára, nem rendelkezett jövedelmekkel és ezért az albán kormány a Wiener Bankvereinnek a kölcsön ellenében kincstári váltót adott.

A bécsi bank azonban azt a feltételt szabta, hogy a váltót megbízható kezés irja alá. Az albán kormány kezességként az osztrák-magyar monarchiát nyerte meg. Berchtold gróf, akkori külügyminiszter külpolitikai okokból támogatta Albánia pénzügyi tranzakcióját és egy 1914 február 28-án kelt külügyminiszteri rendelettel kezességet vállalt az egész adósságért.

A Wiener Bankverein a Bodenkreditanstalt, a Länderbankkal, a Pesti Magyar Kereskedelmi Bankkal és néhány külföldi pénzintézettel szindikátust alakított, amely az 5 millió francia frankot az albán kormány rendelkezésére bocsátotta. Közben Wied herceget a forradalmárok elűzték az albán trónról. Albánia megtagadta a váltó honorálását, mire a konzorciumot vezető Wiener Bankverein a váltó lejáratakor az osztrák-magyar külügyminiszteriumhoz fordult, amely néhány

millió háborús, tehát már csökkent értékű koronát valóban kifizetett és kötelezte magát, hogy a hátralevő összeget a világháború befejezése után hat hónapra kifizeti. A háború alatt a Wiener Bankverein belement ebbe a megállapodásba, de amikor a világháború befejeződött, az osztrák-magyar monarchia már nem létezett. Erre a Wiener Bankverein a váltót az osztrák köztársaság külügyi hivatalának prezentálta, amely azonban a kifizetést megtagadta azzal a megokolással, hogy az osztrák-magyar monarchia kötelezettségeiért az osztrák köztársaság nem felel. A Wiener Bankverein erre pert indított.

A kincstár képviselője azt válaszolta, hogy ugy a saintgermaini, mint a trianoni békeszerződés alapján az osztrák köztársaság nem tekinthető a régi monarchia jogutódjának. Az első bíróság erre az álláspontra helyezkedve, a Wiener Bankverein keresetét elutasította, mire felelősségi eljárás az országos főtörvényszékhez került az ügy. Az országos főtörvényszéknél sem volt a Bankvereinnek több szerencséje, mivel a pert ismét elvesztette. A főtörvényszék ítélete is kimondja, hogy a volt monarchia kötelezettségeiért az osztrák köztársaság nem vonható felelősségre. Valószínű azonban, hogy a Wiener Bankverein nem nyugszik bele az ítéletbe és a jóvátételi bizottsághoz fog fordulni. (sz. p.)

Felelős szerkesztő:
RÉTHY JÓZSEF.

Cenzurat: Prefectura Judejului.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Tudnivaló az apróhirdetésekről: Az apróhirdetéseket díjt az alábbiak szerint számítjuk. — Minden szó hirdetésre 3 lej — bűn, vasárnap 4 lej. — Vasárnapon kívül 6 lej, illetve 8 lej. — A vasárnapon kívül 6 lej, illetve 8 lej. — Hirdetéseket a. u. 6 óráig vesszük fel. — Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. — A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 30 lej, vasárnap 40 lej. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetéseket visszavetse, amelyek tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhetők, az minden egyes esetben megváltoztatásra, illetve helyesbítésre. * * * * * Hirdetéseket telefon útján is feladhatók, telefon szám: 181. * * * * *

Levelezés.

„PIROS RÓZSÁNAK“ levele van. 538

FÜGGETLEN URINÓ érdek nélküli ismerettségét keresem. Leveleket „Főúrnak“ jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kérem. 16770

Alkalmazás.

GÉPIRÁSBAN, írói teendőkhöz jártas hivatalnok állást keres. Cím az Aradi Közlöny kiadójában. 650

ÜGYES KIFUTÓLEÁNYT keresek azonnalra. Arad, Str. Consistorului 12., I. em., jobb. 3000

FIATAL kereskedőrege, aki vidéken alkalmazva volt már, fűszer-, rövidáru- és italszakmában jártas, azonnalra felvétetik. Fuchs, Gurahont. 494

VIZVEZETÉK szerelő tanuló ÉLELMÉZÉSSEL, vagy fizetéssel felvétetik. Weisz, Ortutay-palota Arad. 15219

BÁDOGOSSEGÉD felvétetik. Gallen Ödönne Semlac. 535

KOMOLYABB mindenek főzős kisebb háztartásba kerestetik, fizetést és egy szobás lakást kap. Arad, Str. V. Babes 22. szám. 16770

DEUTSCHE Erzieherin, mit grosser Praxis sucht Stelle zu grösseren Kindern geht auch aufs Land. Adresse in der Redaktion des Aradi Közlöny. 545

TANULÓLEÁNYOK fizetéssel felvétetik „Mariora“ női kalap-salon Arad, Str. Moise Nicoara 2. 544

INTELLIGENS nő alkalmazást változtatna. Kitűnően főz, megbízható, falusi háztartáshoz ért. Kitűnő bizonyítványokkal. Elsőrendű erő. Cím Rudolf Mosse Arad. 10312

SUCHE eine Kinderpflegerin Schwester. Adresse in der Administration des Aradi Közlöny. 551

FIATAL háziszolga felvétetik. Ingusz dobozgyár Arad, Str. I. L. Caragiale (Csiky Gergely-u.) 550

PERFEKT fehérnemű varrónő házakhoz ajánlkozik, vidékre is megy. Cím Arad, Calea Saguna 37. 547

MINDENES szakácsnőt keresek azonnalra. Arad, Bul. Regele Ferdinand 25. (Boros Béni-tér.) 554

Vétel és eladás.

ÜZLETI KÖNYVEK, DOSSIEREK, levéltárak, nyomtatványok és minden irodai cikk KÉRPENÉL Arad. 98

KÖHÖGÉS-, rekedtség ellen használjon Itto bonbonst. Készíti Földes gyógyszer-tár Arad. 527

VITRIN, zongora, szobor eladó. Arad, Piața Avram Iancu 16., földsz. 8. 534

VILLANYFÜRDŐ 20 szénzálas égővel eladó. Cím Mészáros péknél, Arad, Calea Saguna 37. 546

A STR. COGALNICEANU (Mikes Kelemen-utcában) bármilyen célnak megfelelő, teljesen jókarban levő

üzletes sarok magánház,

elfoglalható kétszobás, előszobás lakással; kétszobás üzlethelyiséggel, lakásokká is átalakítható, 5 éve épült nagy uccai műhelyhelyiségekkel, jutányos árért ELADÓ. Kizárólagos megbízott: GYÖRFFY „MUREN“ irodája Arad, Strada Unirei. (Fábián Gábor-u.) 15219

FRANK- ÉS ZSÁKET ÖLTÖNYÖK, FÉRFI RUHÁK ÉS KABÁTOK, női és férfi bundák, ebédülő és futószőnyeg, perzsa- és összekötő szőnyegek, asztaltanúk, kézimunkák, képek, komplett női szoba, háló- ebédlőszalon berendezések, rézgy, rézmű, rézlámpa, álló villanylámpák, antik óra, antik szekrény, Smith Premier írógép, álló íróasztal, iratszék, diktáion, gyermekágy, szobaműhely- és üzletberendezés, paplan, díszlámpák, előszobafal, fotelok stb. eladók. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-u.) I. em., jobb. 1000

KERESETT tömegcikk szabadalma eladó. Leveleket „Tömegcikk“ jellegre az Aradi Közlöny kiadójába kér. 543

ELADÓ egy kevésbé használt mahagoni háló szögösen. Bővebbet az Aradi Közlöny kiadójában. 542

ANTIK BUTOROKAT, porcelánokat, üvegárukat, különböző szobaberendezéseket, vitrineket, egyes butorberendezéseket, perzsa- és gyári szőnyeget, fehérneműket stb. bizományba veszek, s azok gyors eladásáról gondoskodom. Arad, Str. Consistorului 12. (Batthyány-ucca) I. em. jobb. 1000

BZUSTÓT, ékszer, antik butort, zongorát, teljes modern lakás berendezéseket legmagasabb árban veszünk. Vidékre utazunk. Salon Artistique Arad. 2801

CSEPLŐGARNITURÁK eredeti magánjártó és huzatos, teljesen gyűrűs és golyóscsapágyúak eladók. Abaffy Antal, Aradul-Nou Str. Banatului No. 189. 10312

PURIFIKÁTOR herceplő Hofferr és Schutleworth 2. számú eladó. Bittenbinder Ferencnél Aradul-Nou Str. Horia. 10312

MOKRAI fehér és vörös ó-bor és u-borok eladók. Érdeklődni Arad, Bulev. Carol 46. (Erzsébet-körút) földsz. 1. 515

MACULATURA PAPIR 5 kgros csomagokban kapható az Aradi Közlöny kiadójában. 500

Üzletek.

VILÁGOS PINCEHELYISÉG 300 □ mtr. nagyságú, raktárnak, műhelynek kiadó. Arad, Str. Greceanu (Perényi-u.) 4. 496

Nyugodt megélhetést

biztosító kisebb vállalat társat keres 20 ezer lejjel. Bővebbet: „Victoria“ irodában Arad, Piața Avram Iancu 21. 541

Lapunkban egy hirdetés jó tökéletesítés.

Arad polgárai és iparosai esténként a „METROPOL“ kávéházban találkoznak.

Elsőrendű orgányzene! — Olcsó árak! — Figyelmes kiszolgálás! — Nyitva mindennap 3-ig! — Szíves pártfogást kér: A TULAJDONOS.

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadótulajdonos: Aradi nyomdavidálya.